

תכנית ימית לישראל – שלב ג'

פיתוח אמצעי מדיניות למטרה

”פיתוח תפקידו של הים כגשר והזדמנות לשיתוף בינלאומי”

ד”ר יעל טף-סקר ואלון פרלמן

מפגש יועצים 4.2.2015

הטכניון
מכון טכנולוגי
לישראל

TECHNION
Israel Institute
of Technology

תכנית ימית לישראל
ISRAEL MARINE PLAN

● **”אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו.”**

תיאור המטרה

בשל אופיו הייחודי של היס ומשאביו, הוא יכול להוות מקום גם לשיתוף פעולה אזורי ובינ"ל, ולתרום למטרות-העל הבאות של ישראל:

- העצמה כלכלית
- יציבות גיאופוליטית
- הגנה סביבתית אזורית

תיאור המטרה

בשל אופיו הייחודי של היס ומשאביו, הוא יכול להוות מקום גם לשיתוף פעולה אזורי ובינ"ל, ולתרום למטרות-העל הבאות של ישראל:

- העצמה כלכלית
- יציבות גיאופוליטית
- הגנה סביבתית אזורית

תיאור המטרה

פיתוח מדיניות עקבית ומוצהרת לניהול שיתופי פעולה המבוססים על משאבי המרחב הימי ובין השאר:

- קידום הסדרים משותפים במזרח הים התיכון לטובת עמי האזור כגון בתחומי הסביבה, ההתפלה, האנרגיה, התעבורה הימית והמזון מן הים.
- דגש על שיתופי פעולה בתחומי האנרגיה, כולל השתלבות ברשתות הולכה (גריד) בינלאומיות, הסדרי יצוא ויבוא פתוחים ותשתיות משותפות.
- ביסוס שיתופי פעולה אקדמיים סביב היבטים בעלי חשיבות מקומית וגלובלית, הבאים לידי ביטוי במזרח הים התיכון.
- השתלבות ביוזמות בין-לאומיות קיימות וייזום פעילויות משותפות עם מדינות ורשויות בינלאומיות בתחומי שימור, פיתוח, ניטור ואסדרה במרחב הימי. במסגרת זאת, הגנה על אינטרסים משותפים כגון מניעת סיכונים סביבתיים וטיפול בהם, התמודדות עם שינויי אקלים, תחבורה וסחר, כולל שת"פ בטחוני בין-לאומי. (יוזמת ה-IMP).

אמצעי מדיניות אפשריים לקידום המטרה

- 1. השתלבות בפרויקטים ואמנות בין-לאומיות
- 2. שיתוף פעולה אנרגטי
- 3. שיתוף פעולה אזורי להגנה על איכות הסביבה הימית
- 4. הסדרים בתחום התחבורה הימית
- 5. תשתיות משותפות או מתואמות
- 6. הסדרי דיג אזוריים
- 7. הדרכה, ייצוא וייבוא ידע ימי (טכנולוגי ואחר)

אמצעי 1: השתלבות בפרויקטים ואמנות בין-לאומיות

פעולות אפשריות:

- קידום הסדרים משותפים במזרח הים התיכון לטובת עמי האזור כגון בתחומי הסביבה, ההתפלה, האנרגיה, התעבורה הימית והמזון מן הים.
- שילוב חשיבה ותכניות מגירה לתשתיות משותפות ומשולבות בכל תכנית אב או תכנית מתאר לאומית בתחומי התשתית הנוגעים לים.

דוגמאות: מתקני התפלת מי ים משותפים, חיבור רשתות חשמל בין מדינות, הקמת כוח תגובה משותף לאירועים של זיהומי ים, תכניות ניטור משותפות וכדומה.

IMP MED – Integrated Maritime Policy

• יוזמה של האיחוד האירופי למספר מדינות באזור, הכוללות גם את מצרים, ירדן, לבנון, אש"פ, סוריה, מדינות צפון אפריקה – וישראל.

• המטרה: סיוע לשיפור המשילות באגן היס התיכון, תוך קידום גישה אינטגרטיבית ועידוד שיתוף פעולה בין מדינות האזור.

• הפרוייקט של משרד הפנים הישראלי קשור ליוזמה זו.

אמצעי 2: שיתוף פעולה אנרגטי

פעולות אפשריות: שיתופי פעולה בתחומי האנרגיה, כולל:

- השתלבות ברשתות הולכת חשמל (גריד) בינלאומיות
- הסדרי יצוא ויבוא פתוחים
- תשתיות משותפות

אמצעי 3: שיתוף פעולה אזורי להגנה על איכות הסביבה הימית

פעולות אפשריות:

- ניטור ופיקוח משותף עם מדינות האזור
- יישום ועיגון בחוק של האמנות שנחתמו
- חתימה על אמנות והסכמים אזוריים ובינ"ל
- סביבתיים נוספים ויישומם (למשל UNCLOS)

אמצעי 4: הסדרים בתחום התחבורה הימית

פעולות אפשריות:

- תיאום אזורים מותרים ואסורים לשיט
- שמורות ימיות (no enter)
- נתיבי הובלה
- נמלי hub

אמצעי 5: תשתיות משותפות או מתואמות

פעולות אפשריות:

- תיאום תשתיות כגון: כבלי תקשורת, חשמל, צינורות גז, נמלים.
- שילוב חשיבה ותכניות מגירה לתשתיות משותפות ומשולבות בכל תכנית אב או תכנית מתאר לאומית בתחומי התשתית הנוגעים לים.

אמצעי 6: הסדרי דיג אזוריים

פעולות אפשריות:

תיאום מכסות ותקנות משותפות כגון:

- שיטות דיג

- תקופות

- מינים

- אזורים מותרים/אסורים לדיג

אמצעי 7: ייצוא וייבוא ידע ימי

פעולות אפשריות:

- שיתופי פעולה אקדמיים סביב היבטים בעלי חשיבות מקומית וגלובלית
- ייבוא וייצוא ידע וטכנולוגיות, למשל בנושא ניצול גז, התפלה, חקלאות ימית ועוד.
- הקמת מרכז ידע בינ"ל המוזן ע"י האקדמיה, חיא"ל, משרדי הממשלה וגורמים נוספים.
- קידום שהיית חוקרים וסטודנטים ממדינות שונות
- ייזום מחקרים משותפים עם האיחוד האירופי וכיו"ב.

סיכום

ניתן להתייחס לים כאל מקור לסכנות או כאל מקור להזדמנויות.

על ידי התייחסות לים כאל מקור להזדמנויות, לשיתוף פעולה ולשגשוג אזורי – במקום מקור לסכסוכים ולסכנות – ניתן להגן על אינטרסים משותפים כגון קידום היציבות הפוליטית באזור, שגשוג כלכלי, עצמאות אנרגטית, מניעת סיכונים סביבתיים וטיפול בהם, התמודדות עם שינויי אקלים, שיפור התחבורה והסחר הימיים, ושיפור יכולת ההגנה האסטרטגית של ישראל, וזאת תוך כדי שיפור היחסים והפחתת המתיחות הבינ"ל.

